

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE



VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR MALÍŘSTVÍ 2

STUDIO PAINTING 2

METAFYZICKÁ VYPRÁVĚNÍ

METAPHYSICAL STORIES

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Vojtěch Dvořák

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. MgA. Luděk Rathouský

BRNO 2021

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5 – 8
STRUČNÁ ANOTACE	s. 5
OBSAH	s. 5 – 7
FORMA	s. 7 – 8
INSPIRAČNÍ ZDROJE	s. 8.
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 8 - 14

TEXTOVÁ ČÁST:

STRUČNÁ ANOTACE

Název „Metafyzická vyprávění“ poskytuje myslím správnou, i když nepříliš přesnou představu o tématu mé bakalářské práce. Téma se vztahuje k osobnímu vnímání a prožívání vnějšího světa i sebe samého, stejně jako k vnímání malby a obrazu. Pojem metafyzika, jsem si vypůjčil z filozofie právě pro jeho tematizování lidského bytí. Vyprávění prezentuje proud vyjádření určený ke sdílení, komunikaci, zábavě i dozvídání. Umění považuji za druh komunikace, sloužící k přenosu neverbálních informací. Obsah každého obrazu, ať je namalován jakýmkoli způsobem, by měl být abstrahovaný. Obraz má otevírat neznámý prostor.

Bakalářská práce se bude skládat ze série olejomaleb na plátně. Počítám se čtyřmi až pěti obrazy středního formátu a dvěma velkými obrazy pro finální instalaci. Jedná se o abstraktní malby s uvolněným rukopisem, odrážející moje zkušenosti a uvažování.

OBSAH

Rád bych část, jež se má věnovat obsahové stránce bakalářské práce, začal několika osobními postřehy o umění, které mají mírně manifestační charakter. Považuji je za důležité pro celkové porozumění. Bakalářská práce je přirozeným vyústěním dlouhodobých úvah, týkajících se role a významu umění.

- Malba je proces špinění. Barva je hmota, které si ceníme pro její estetické kvality, nepostavíme z ní dům, ale můžeme s ní něco ušpinit.
- Mám o malování romantické představy. Vnímám ho jako básnictví, poezii, energetický vklad a esenciální dílo, během něhož se náš vnitřní obsah dostává na plátno.
- Přizpůsobování vnějšího prostoru svému vnitřnímu obrazu považuji za širokou lidskou vlastnost, které říkáme kultura
- Umělec se při své práci blíží božskému stavu, jelikož se nachází ve stvořitelské úloze. Vytváří novou skutečnost.
- Prostřednictvím umění můžeme sdílet s ostatními naše pocity z lidského údělu. Pokud se najde někdo druhý, kdo to cítí podobně jako my, pak obraz našel svého diváka. Nápodobu ideálního diváka, který existoval v naší hlavě a pro kterého, jsme přivedli obraz na svět.
- Obraz je jeden z objektů estetiky. Estetika se zabývá estetickými kategoriemi, vlastnostmi, které lidé umění přisuzují – krása, ošklivost, vznešenost...
- Obraz musí být krásný. Může být samozřejmě i ošklivý, ošklivost je také krásná.
- Umění slouží k distribuci svobody, nebo její iluze, pro ty, co ve svobodu nevěří. To je

funkce a úloha estetických objektů a informací do nich vložených.

- Síla umění je v jeho zbytečnosti. Umění nemá praktický význam pro fyzické přežití, má ale hluboký praktický význam pro kulturní a mentální potřeby člověka, v nich tkíví opodstatnění estetických objektů pro člověka i pro společnost.

Obraz je zhmotněním lidské svobody napodobovat krásu přírody a radovat se z ní. Není závislý na racionálním výkladu. Chci malovat jen tak pro radost, abych přinesl radostnou zvěst. V umění jde o možnost dělat něco, co po nás nikdo nechtěl. Něco, co není důležité. A to je moc důležité.

Můžeme ovšem říct, že to všechno jsou jakési smyšlenky, se kterými jednu od druhé souhlasíme nebo nesouhlasíme, ale které si je schopný pomyslet každý člověk, a proto nemá zvláštní význam se jimi zabývat. Ne v Metafyzických vyprávěních. V metafyzických vyprávěních mají právě tyto věci zásadní význam. V uměleckém díle hledám hloubku. Hledání hloubky mě vždy vede k nejobecnějším věcem. Ztotožňuji se s některými teoretickými úvahami Friedricha Schillera, který umění a estetice přisuzuje schopnost zušlechťovat lidskou duši a naplňovat cit pro krásu, dobro a morálku. Vnímá tedy intenzivně výchovnou funkci umění. Vyhovuje mi také výklad uměleckých děl, jaký při svých přednáškách používá český režisér a filmový vědec Vladimír Suchánek. Klade důraz především na duchovní hodnoty v umění, archetypální psychologii a vztah člověka k bohu a kráse. Domnívám se, že objekty estetiky mají schopnost pozvednout lidského ducha, zvyšovat vibraci a upomínat na spiritualitu, ke které se člověk nutně musí obracet. Konkrétní záležitosti našeho světa mi často připadají zástupné a vidím za nimi skrytou výpověď o nejobecnějších věcech spojených s lidským bytím. Umění, kterému se podařilo tyto obecné věci zcela vyignorovat pro mě není ničím zajímavé. Na lidské bytí se můžeme dívat jako na univerzální obsah, ale také jako na první, fundamentální formu.

Těžištěm bakalářské práce je osobní hledání způsobu, jak se při malování cítit, co možná nejuvolněji. Pracovat s nejmenším možným počtem omezení, vyvarovat se pochyb o tom, jestli něco umím nebo ne. Zacházet s nejpřirozenějšími vyjadřovacími prostředky. Nesvazovat se úpornou snahou, pečlivostí a autocenzurními zásahy. Tématem bakalářské práce je pravděpodobně esence obrazotvornosti a imaginace, radost z neomezovaného vyjadřování.

Od doby, kdy se seznamuji s uměleckými disciplínami a žánry, mám pocit, že některé z nich se přímo věnují neomezenosti prostoru pro imaginaci, jež umění skýtá. Mám na mysli například poezii, dada, surrealismus, absurdní drama, pohádkovou a nonsensovou literaturu, science-fiction, experimentální film nebo akusmatickou hudbu. V rámci umění mě vždy fascinovala právě možnost, představit si cokoli. Nejlépe nějaký nesmysl, který nebude mít význam poznat, nýbrž jen vnímat a prožít. Naše představy jsou upraveným obrazem toho, co už jsme viděli okolo sebe, přesto je ale můžeme prožívat jako něco nového a neznámého.

Motiv obrazu je zástupný. Radost z vnímání je primární, objekt našeho vnímání je vždy relativní. Vnímání a prožívání je to, za co jsme vděční.

Moje práce se programově vymezuje vůči racionálnímu uchopování. Rozum je pro mě místo, kde se setkám se svými neurózami. Rozum používám během jednání, mluvení a psaní. Malování chci osvobodit od rozumové kontroly. Ať je vitální, nepředvídatelné, ať mě samotného překvapí, pak tu bude šance, že překvapí i diváka. V mém malování je důležité dětské pasivní fantazijní myšlení, jehož hlavním rysem je právě obrazotvornost. Obsah práce by neměl být významově jednoznačný a snadno uchopitelný. Obsah je někde mezi mými úvahami, jež se zrcadlí v malbě, ale nejsou s ní zcela propojeny v jeden konzistentní celek. Někde mezi nimi je vyprázdněný prostor. Prostor pro nic. Pro nedůležitost. Pro omyl.

FORMA

Série pláten, která představuje bakalářskou práci je odvozena ze základní známosti jazyka moderní a postmoderní malby. Malby nám mohou připomenout rozličné autory avantgardy a modernismu, kteří se věnovali abstrakci, ať už geometrické nebo strukturální. Abstraktní obraz vnímám jako objev, který je v dějinách umění stále poměrně nedávný, ale jehož existence, je již velmi dlouho samozřejmostí. Bakalářská práce má obsahově hodně blízko právě k avantgardě. Společnými znaky jsou zejména formální experimentování a zájem o přirozenou spiritualitu. Všechny avantgardní inspirační zdroje ale libovolně směřuji dohromady, ironizuji je a snažím se o vlastní vyjádření. To považuji za doklad postmoderního přístupu.

Po stránce technické, zacházím s klasickým závěsným obrazem. Používám olejové barvy, akrylátový šeps kvůli rychlému a snadnému zacházení a lněné plátno, u kterého oceňuji výraznou pórovitost. S olejovými barvami se mi skvěle zachází, vyhovují mi syté a výrazné pigmenty i přirozená klouzavost, při nanášení na plátno. Snažím se pracovat se štětci různého druhu a velikosti.

Obrazy bakalářské práce svědčí o vývoji a formování malířského výrazu. Abstraktní, tedy nezobrazivé obrazy jsou vlastně radikální odpovědí na předcházející způsoby malování. V minulosti jsem se věnoval malbě realistických zátiší a později fantaskním figurálním výjevům.

Ted', když maluji „nezobrazivý obraz“, se zadáním, dělej si, co chceš, za předpokladu, že nebudeš vědět co to je, dovolím si i formální techniky, které jsem si dříve zakazoval. Jako například míchání barev na plátně, malování tubou barvy přímo na plátno, poškozování malby drátěným kartáčem, „cákance“ apod. Bakalářská práce je poznamenána hravým experimentováním. A proto možná také působí tak formálně.

Snažím se do obrazu proniknout, vnutit mu svoji vůli. Nevím, jak má vypadat, ale cítím to. Všechny obrazy dělám podle velmi striktní představy, jak to má dopadnout, ale ta představa je emotivní. Snažím se namalovat obraz, který bude něčím speciální, při míchání barev se často nechávám překvapit jaká barva se na paletě objeví. To, jak malba vypadá, je vlastně

jedno, může a smí vypadat jakkoli, pokud je krásná.

Některé obrazy v sérii jsou namalovány formálně odlišným způsobem. Možná právě proto, že vznikají na základě mého aktuálního rozpoložení. Jeden obraz generuje druhý. Někdy se stává antonymem předešlého. Člověk vytváří pojmy na základě negativního vymezování věcí. Stejně jako za různorodými fenomény a kategoriemi našeho světa je jedno jsoucno a jedno bytí, tak i za formálně různými obrazy může být jeden obsah.

Jak podat celistvou výpověď o světě, ve kterém existuje dobro a zlo, radost a bolest vedle sebe? Jako radostnou zvěst lidí žijících v bohem stvořeném světě.

INSPIRAČNÍ ZDROJE:

Z výtvarného umění:

Kurt Schwitters, Giorgio de Chirico, Joan Miro, Wols, Francis Bacon, Henry Darger, William Eggleston, Lee Friedlander, Karel Valter, Dalibor David, Vladimír Skrepl, Michal Kalhous, Filip Turek

Z kinematografie:

Michelangelo Antonioni, Terrence Malick, David Lynch, Ingmar Bergman, Jasudžiró Ozu, Sergej Paradžanov

Z literatury:

Howard Phillips Lovecraft, Paul Brunton, Carl Gustav Jung, Vladimír Suchánek, Dušan Zbavitel

OBRAZOVÁ ČÁST:



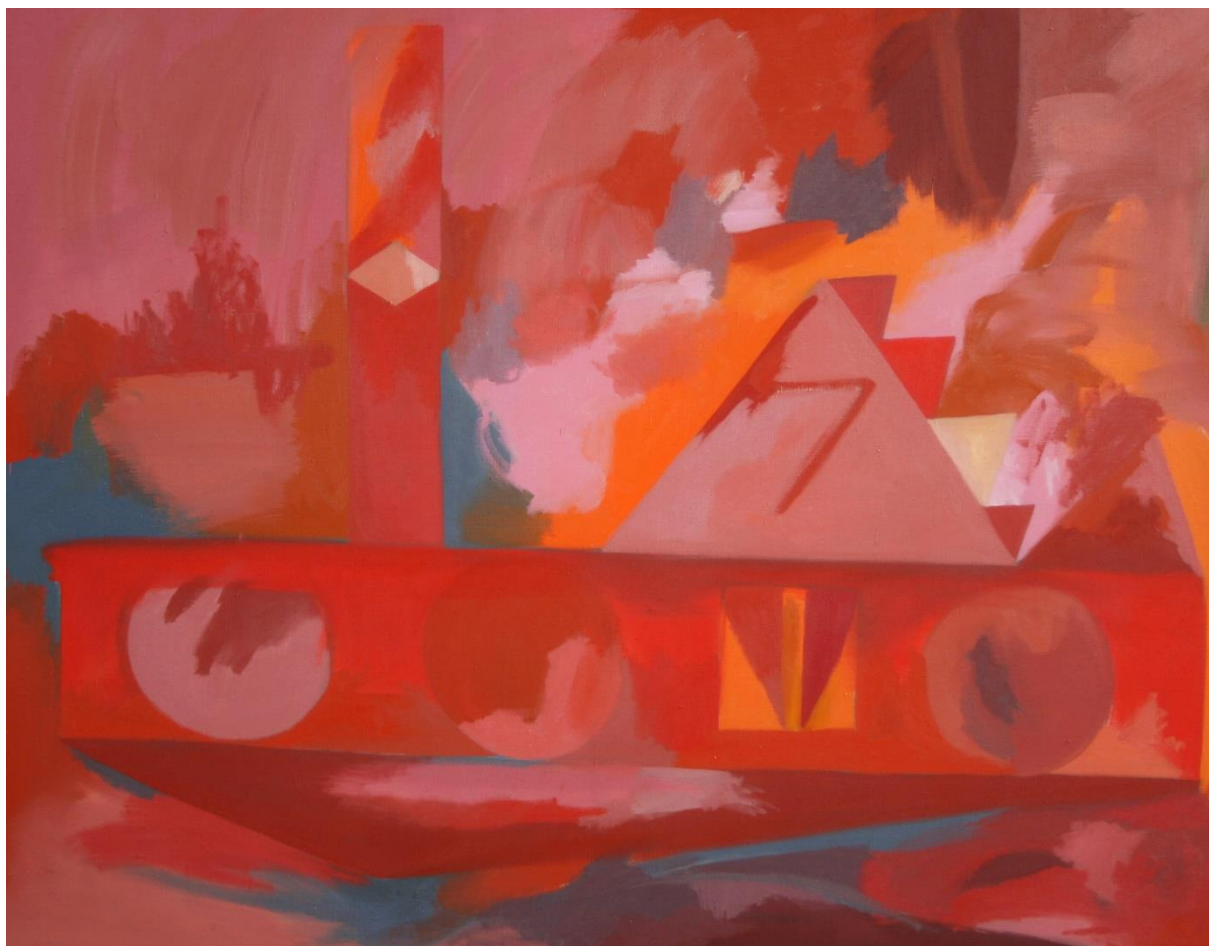
Vosy nad koláčem, duben 2021, olej na plátně, 135x105 cm



Neznámo odkud - Neznámo kam, duben 2021, olej na plátně, 130x110 cm



Světlo, duben 2021, olej na plátně, 130x110 cm



Aurora, květen 2021, olej na plátně, 125x160 cm



Pověří, květen 2021, olej na plátně, 170x180 cm



Harlekýn, květen 2021, olej na plátně, 190x170 cm